

EESTI SPORDILEHT

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU
* JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄÄLEKANDJA *

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti.

Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

X. aastakäik.

Laupäeval, 6. juulil 1929. a.

X. aastakäik.

Soome naisvõimlemise pidustused.

Pilk Soome naisvõimlemisse.

Vasakul: Eesti võimlejad Töölo palliväljal.

Paremal: Võimlejad teel sinna.

Soome naisvõimlemispidustused peeti 27.—30. juunini Helsingis. Osavõtu laadilt olid nad esimesed rahvusvahelised ja osavõtjate arvult senistega võrrelduna rekordilised. Osavõtjaid oli Soomest ligi 5000, mis on 41% kõigist Soome naisvõimlemise liitu kuuluvate organisatsioonide liikmete arvust.

Erilise tähtsuse andsid Soome naised asjaolule, et nad oma pidustuste korraldamiseks said ametliku toetusena valitsuselt 75.000 Smk. ja peale selle Helsingi linnalt veel 25.000 Smk. Seda ei võetud mitte ükski ainelise, vaid ka vaimlise toetusena ettevõttele.

Soome oma osavõtu alal oli tähelepanu osaline Soome võimlemisinstituudi ametlik esinemine pidustustel, mis oli esmakordne. Samuti esmakordselt olid ametlikult esindatud Tanhuvaara ja Varala võimlemiskodud. Suhted nende naisvõimlemisasutuste ja SNLL-i (Soome naiste kehalise kasvatused liidu) vahel on juba varem olnud sõbralikud, kuid nüüd sai see niioelda ametlikult kinnitatud.

Mitmekülgse andis pidustustele välismaalaste osavõtt. Esindatud oli naisvõimlejate gruppidega 5 rahvust: Eesti, Norra, Rootsi, Taani ja Tšehhoslovakkia. Kahjuks jäid ära erilise huviga oodatud Saksa naisvõimlejad, kellelt loodeti näha kõige moodsamat naisvõimlemise alal. Siiski tõid juba 5 ülalnimetatud rahvust oma võimlejatega küllalt sisuekstrakti pidustustele. Välismaalased edustasid erisüsteeme ja meetodeid, mille tõttu pidustused kujunesid Soome seniste

pidustustega võrrelduna ainulaadseteks õpipäevadeks võimlejatele. Välismaalaste osavõtuga olid täitunud Soome naisvõimlemise „äti“ Elin Oihonna Kallio lootused ja soovid, mida ta avaldas Soome naisvõimlemise edenemise kohta liidu häälekandjas „Kisakenttä’s“ a. 1911. Ise ta küll ei saanud enam näha neid Soome naiste suurpidustusi, kuna ta suri 1927 a. 68-aastasena.

Soome naiste kehalise kasvatused liikumine sai alguse 53 aasta eest, mil kaks naist, üks neist Elin Kallio, asutasid esimese naisvõimlemisliidu Soomes. Sellele järgnesid esimesed naisvõimlemispidustused 1897. a. Poris. Areng kestis edasi, kuni 1921. a. liit keelelisel alusel jagunes kaheks ja Soome naised asutasid lahus Soome rootslastest praeguse Suomen Naisten Liikuntokasvatusliitto. SNLL, milles praegu 200 ühingut ligi 10 tuhande liikmaga, on varemalt ülesoomelisi naisvõimlemispidustusi pidanud 1922. a. Viiburis ja 1925. a. Mikkelis. Siis oli aktiivseid osavõtjaid vastavalt 600 ja 750, mis nüüdsega võrrelduna ilmutab liikumise kolossaalset suurenemist.

SNLL-il on oma häälekandjana ajakiri „Kisakenttä“ (Mänguväli), mille asutas 1911. a. naisvõimlemise inspektor Anni Collan.

Soome naisvõimlemise tähtsamaid keskusi on Varala ja Tanhuvaara. Vanem neist on Tampere läheduses asuv Varala, kus 1909. a. alates peetakse võimlemiskursusi. Tanhuvaara, asutatud 1920. a., on Viiburis. Varalas on seni korraldatud 30 võimlemiskursust 1489 õpilasega, Tanhuvaaras 20 kursust 686 õpilasega.

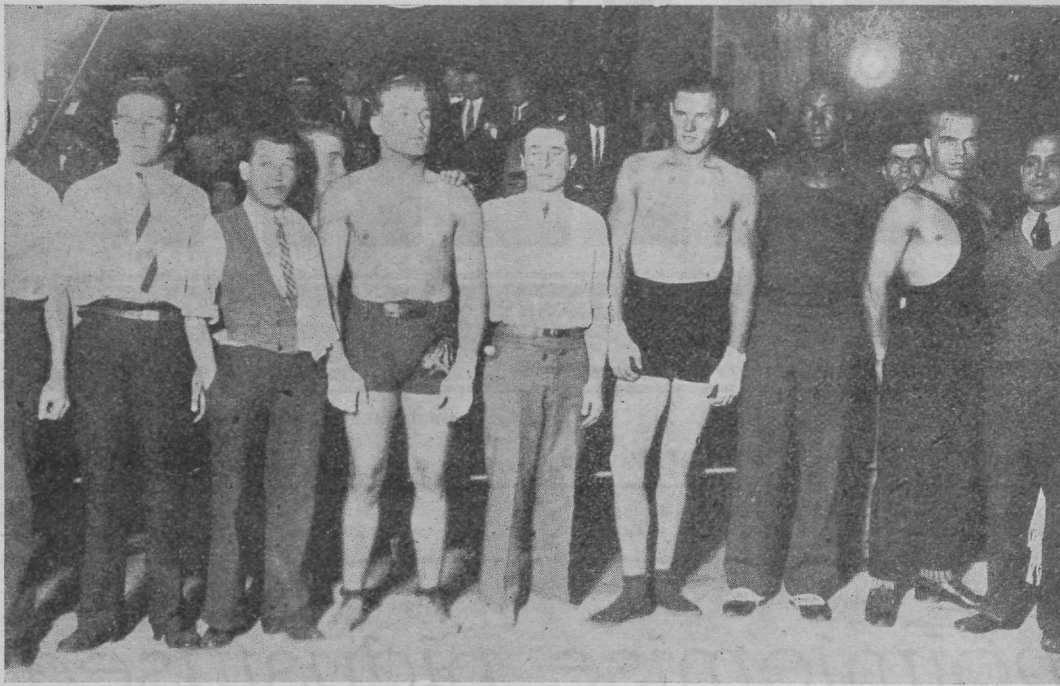
Alul oli nende kursuste eesmärgiks koolitada õpetajaid võimlemisühingutele, kes ei suutnud omale muretseda täielikult ettevalmistatud võimlemisõpetajannasid. Kursuste kestvus on tavaliselt 4—6 nädalat. Hiljem on kursused kujunenud veel täienduskursusteks, kus võimlemisõpetajannasid tutvustatakse uusimate vooludega naisvõimlemise alal. Aasta-aastalt on kursused võitnud järjest suuremat poolehoidu. Sagedasti on kursustele saadud vastu võtta veel vähem kui pool soovijate arvust.

Väljapaistvamaid kujusid Soome naisvõimlemise juhtide seas on praegu Elli Björkstén, kes hariduse võimlemise alal saanud Rootsis. Björksténi püüd on elustada Rootsi võimlemise looja P. H. Lingi tööd. Kasvatuse suun võimlemise alal on Björksténi püüetes hingelisele, sama kui kehalisele arenemisele. Mida enam on õllistatud hingejõud, seda enam on võimalik neile anda välist vormi kehas ja selle liigutustes. Võimlemine peegeldagu rikast ja harmoonilist hingeelu. Soomlaste arvamisel on Elli Björkstén oma püüdeid ka hiilgavalt suutnud teostada ja Björksténi kool on praegu Soome valitsevam. Elli Björksténi elutööd peetakse hiilgavamaks leheküljeks Soome naisvõimlemise ajaloos.

Björksténi kõrval on Soomes nüüdseks tekkinud uusi voolusid võimlemises, kes ei ole rahul ainult oma suurmeistri jumaldamisega ja on oma vaate suunanud Kesk-Euroopasse. Kriitilisel vaatlusel on ju selge, et Soome võimlemissüsteem on täiusest veel kaugel. Juba tähtsamatest har-

Ule hulga aja uudiseid Klausnerist.

Brasiilia poksispordi langus.

Klausner ja Esteram ühes sekundantidega ringis.

Mõni aeg tagasi tõi E. Spordileht sõnumeid E. Klausneri rohketest poksivõitudest Brasiilias. Kõigi tunnuste järele näis poksispordist seisvat siis Brasiilias kõrgel tasapinnal. Vahepeal ei ole Klausnerist olnud midagi kuulda ja nagu nüüd selgub, on huvi selle spordiala vastu sealpool langenud hoopis. Sõber S. Linn kirjutab:

— Paar aastat tagasi oli poks rahva poolt armastatud spordiala ja igale suuremale võistlusele elas kaasa mitutuhat pealtvaatajat. Kuid Sao Paulo poksikomisjoni mehed läksid omavahel tülli, paremad mehed jäid eemale ja organiseerimise oskamatus tõttu hakkasid ettevõtte peletama rahvast ikka rohkem eemale.

Komisjon arvas siis, et poks enam ei tõmba rahvast ja hakkas pidama dshuidshitsu, vabamaadluse ja capolira (Brasiilia rahvuslik jõukatsumine) võistlusi. Neis matschides esines ka Klausner. Kuid ükski asi ei suutnud tekitada publikus enam elevust.

Nüüdki peetakse veel poksimate, kuid kaugelki mitte enam seesuguse eduga kui varem. Koguneb vahel mõnisada pealtvaatajat, vahel ka tuhat.

Hiljuti oli Klausneril Sao Paulos matsch leedulase Esterami vastu. Öhtu

kavas olid eelvõistlused: Roberto — Raul, Caricol — Jacaranda, Paulo — Savino. Need olid huvitavad amatööride võistlused ja andsid kaks knock-outi. Siis oli professionaalide poolfinaal. Manini (Brasiilia) — Vlassak (Saksa). Matschil anti punktivõit eelmisele, mis oli aga selge ülekohus. Gong päästis „võitja“ hädavaevalt knock-oudist.

Lõpuks tuleb ringi ka Ervin, naerul ja rahulik nagu alati. Teatatakse mõlemate vastaste kaal — Klausner on 87 kilo, Esteram 89 kg. Kindad 6-untsilised. Vahekohtunik Brasiilia kergekaalu meister Italo Hugo.

Kõlab gong. Käepigistus... ja ootamatult saab Klausner Esteramilt kohe esimesel sekundil paremsirge näkku. Sel momendil oleks tarvis olnud näha Ervini nägu. Sarnast vihast grimassi ei ole keegi talt näinud.

Mis siis sündis, on raske märkida järjekorras. Puhkes löökide maru, milles Esteram kaotas täielikult orienteerumisvõime, prantsatades neli korda põrandale, kuhu viimaks jäi 10-ks sekundiks lamama. Teise minuti alguseks oli matsch läbi. See oli kiirem võit, mida Klausner saavutanud. Ovatsioonid olid õige tormilised.

Soome naisvõimlemisest.

1. lhk järg.

jutustest alates, on Soome naisvõimlemine tärnunud vanadesse skeemidesse. Keskeha ja puusade harjutusi on käsitatud puudulikult või puuduvad nad täiesti. Samuti on Soome naisvõimlemisele võõras tugev pingutus ja selle täielik vastand lödvustus. Need komponendid on aga põhilisliku tähendusega igale loomulikule liigutusele. Ka on võimlemisel ülesanne naisi avitada nende emakohuste täitmisel.

Plastiline liikumatus on mõistetavalt kaunis ja väärtuslik, kuid suurem kaunidus ja väärtus väljendub liigutustes. Selles vaimus esindatud võimlemine on liikumiskunst.

Soome praegune naisvõimlemine on distsipliinivõimlemine, millel küll väärtust, kuid seda väga ühekülgiselt. Kõrgem arenemise aste on liigutuste suhtes jõuda vabale ja loomulikule võimlemisele, mis õpilasi ei tee ainult õpetaja tahtmist täitvaks masinaks, vaid igale indiviidile jätab ka tema isikupärasuse.

Võimlemisprogrammil on alati oma kindlaks-

määratud konstruktsioon, millele harjutuste valik toetub. Selle konstruktsiooni muutmine koos uute harjutuste juurevalikuga on Soome praegusele naisvõimlemisele väga tarvilik.

Soome naisvõimlemisest on Eestil võtta rohkem eeskujusid, kuidas naiste kehalist kasvatust ja naisvõimlemist meil ülemaaliselt organiseerida. Sel alal on meil ees palju tööd, mis tegijaid otse ootab.

Mis puutub võimlemisprogrammi konstruktsioonisse, harjutuste valikusse, siis näitasid Helsingi pidustused, et meie sel alal oleme õigel teel.

Eesti naisvõimlejad Helsingis.

Helsingi rahvusvah. naisvõimlemispidustused laiendasid meie võimlejate silmaringi mitmeti. Hea oli, et reisist võttis osa nii rohkelt võimlemisõpetajaid (50-ne ümber) ja samuti võimlejad (ka 50).

Säärased suurpidustused, kus ainult naised tegelestena ja osavõtjatena, olid sündmuseks uudismaiguga. Soome naised sooritasid nende

pidustustega määratu töö. Turust kuni Viiburini ja Helsingist Ouluni oli kogunenud Töölo palliväljadele Helsingi poolkümmentuhat naisvõimlejat. Pidustuste kava oli kokku seatud nii hästi, et see muus osas, peale võimlemise enda, oli juba sisukas. Oli värviküllast lippude tsereemoniat, head orkestrimuusikat, selgete mõtetega kõnesid, vallatlevaid laulumängusid, hoogsaid rahvatantsusid, vabaõhu jumalateenistust, suurejoonelist paraad-rongikäiku, ühislaulu enam kui kümnestuhandest suust ja sinna juure võimlemist ennast.

See mis Töölo palliväljadel vabataeva all pakuti, oli enamikus üldine ja lihtne võimlemine. 4000 võimleja üldesinemisel pidi ju loomulikult kvantiteet enam mõjule pääsema kui kvaliteet. Olles ilma tihedate koosharjutusteta, ei saanud ju see hulk esineda raskemate harjutustega. Üldesinemise kava oli lihtsusele mõne tunniga täiesti õpitav, kuid siin oli täie kaaluga 4000 naisvõimleja kokkutulek üle kogu Soome, ja nende ühine esinemine oma alal. Samuti olid mitusada rahvatantsijad oma värvilises riietuses kaunis meeleolu pilt ja dekoratsioon võimlemise endale.

Üksikute Soome gruppide esinemine väljal, mille seas oli ka täiesti häid ettekandeid, mõjusid näitena üleminekust arenemisest suursisulisele võimlemisele rahvaste paremate gruppide ettekandel, mis aset leidsid kaardiväe maneeshis ja rahvusteatri.

Vana võimlemiskooli head esindajad olid soomlastest „Viipurin Naisvoimistelija“ grupp Elli Karvise juhatusel, Helsingi „Säkenet“ Inger Karvose juhatusel ja „Turun Naisvoimistelija“ Lyyli Nuotio juhatusel. Moodsa võimlemise alal oli ainult kaks gruppi: Helvi Salmise ja Hilma Jalkase omad. Soomes on praegu orientatsioon moodsale võimlemisele, nagu see meil Eestis on peaaegu ainsana tarvitusel, kuid Soomes areneb see veel väga visalt.

Vii maailmaalse rahvuse esindusgruppide teenisid suurema tähelepanu Taani ja Rootsi. Neil on mõlemal küllalt lahkuminevad meetodid kehaliseks kasvatuses võimlemise abil. Üht ja teist oli mõlemil väga tähelepanuväärilist, kuid meile on nende esindusgruppide oma suurte võimega, milles palju omapärast, veel küllalt kaugel. Vahet põhjustab see, et Rootsi ja Taani võimlemine on aastakümnetega juba kindla ilme, kooli, omandanud, kuna meil see on alles kujunenisel.

Eesti esinemine Helsingis läks hästi, võib öelda koguni, et väga hästi. Rahvatantsud Anna Raudkatsi juhatusel õnnestusid kiiduvääriliselt. Sooritus oli päris hea, kuid sellest enam põhjustas meie rahvatantsijate menu nende ettekandmisele hästi kohane miljöö; nagu see suurel rahva pool mõistetav. Gerd Neggo stuudio esinemine selles õhkkonnas oleks olnud ainult naljanumbriks. Neggo stuudio esinemine, mis läks rahvus teatri, oli mõeldud kunstilise desserdina võimlemise juure. Stuudiolaste ettekannetest pidi ilmema, et plastika tantsus on võimlemise kõrgem vorm. Kuna pidustustel kõikjal olid määratud enamikus naised ja pealegi Soome naised, siis on mõistetav, et Neggo stuudio sai sääraselt vaatajaskonnalt tunnustust ainult nappi rahuldavusega. Plastilisel tantsul tuli nii kapituleerida distsipliinivõimlemise ees.

Menulik meie gruppidest oli naisvõimlemise esindusgrupp — see, kelle edus kõige enam kaheldi. Pealtvaatajaid oli pidustuste lõpupäeval, mil meie võimlejad esinesid, 12.000. See on Töölo väljal rekordilisemaid pealtvaatajate-hulkasid. On mõistetav, et säärasele rahvahulgale meeldimine pidi esile kutsuma väga võimsaid kiiduavaldusi ja nüüd tagantjärele või peaaegu kahetseda, et meie grupp oma kava ei korranud, nagu Soome võimlemisjuhidki seda soovisid.

Suure edu põhjuseid oli kolm ja raske on öelda, milline neist mõjus kõige otsustavamalt. Sündmuste arenemise järjekorras oli eduteguritest esimene meie naisvõimlejate kaunis välimus: juba eemalt, esile marssimisel, mõjusid nad oma sini-valgetes kombineedes meeldivalt. See oli erinev kõigi teiste osavõtjate rahvaste riietusest nii värvilt kui vormilt. Teistel olid kas hallid, kahvatusinised või tumesinised ühevärvilised võimlemiseelid, meil aga kahevärviline pükstekombi-nee, bluuksi osas valge ja püksid helesinised. Marssiga lähenemisel rahvahulgale suurenes meie naiste meeldivas veel enam — seda nende üldise kauniduse tõttu. Kõik meie tüdrukud nägid kenadena, seda soomlaste otsekoheste sõnade järele. Teistest välismaalastest, Soome naisvõimlejad ei tulnud nägususe mõttes küsimusse, olid kenamad rootslannad ja taanlannad. Üldiselt olid mõlema nim. rahvuse tüdrukud väga saledad ja atletilised, kuid ilma selle naiselisel pehme ümarmargusevõitu tõmbavusega, mis meie naisvõimlejate juures oli kohe silmapaistev. Nii oli pealtvaatajate hulk, mille 12.000-ndes pühapäeval oli erakordses rohkuses ka mehi, Eesti tüdrukust võlutud juba enne võimlemise enda algust. Pealt-

(Järg 4. lhk.)

Kas tuleb poksimeistri tiitel Euroopasse?

Max Schmeling teel Dempsey ja Tunney troonile.

28. juunil peeti New-Yorgis matsch, mil on tähtsust poksi ajaloos. Võistlesid kaks eurooplast — hispaanlane Paolino Uzcudun ja sakslane Max Schmeling. Mõlemad kandideerivad maailmameistri tiitlile, millele ameeriklastel peale Dempsey ja Tunney lahkumist ei ole seada vääriilist meest. Ainult neeger Godfreyd peetakse veel Schmelingist tugevamaks, kuid mustale ei taha yankeed anda ka nii auväärset trooni. Nii näib Euroopa tahtvat valutada Ameerika pühaduse.

Võistlust jälgiti terves maailmas pinevusega, kuigi matschile enesele oli kogunenud ainult 50.000 pealtvaatajat. Carpenter ennustas, et Paolino võidab oma hävitava vasakhaagiga. Mike McGuire ennustas Paolino võitu k. o. Jack Dempsey ütles aga: Võistlus võib kergesti ulatuda täiele distantisile (15 roundi). See oleks eduks sakslasele. Favoriiti ei julge ma aga märkida. Praeguse aja parim poksija on neeger Godfrey.

Võistlejate andmed olid enne matschi: Schmeling — 24 aastat vana, 85 kg raske, 1.85 pikk, kael 43, rind 104—112, kõht 84, sääär 39, reis 58, biceps 36, käte ulatus 1.92. Paolino — 30 aastat vana, 92 kg raske, 1.79 pikk, kael 43, rind 105—115, kõht 80, sääär 37,5, reis 58, biceps 40, käte ulatus 1.81.

Schmelingi võitu tuleb taktiliselt hinnata kui meistertükki. Algusest peale oli tal matschis juhtimine. Ta stiilgi oli paranenud viimaste treeningute tõttu ameeriklase Doc Casey juhatusel. Esimese viie roundi jooksul ei pannud ta ennast sugugi välja. Ta võistles tugevasti ettekummaratult ja hoidis sellega ära Paolino rängad kehalöögid, omandades suure soodustuse lähivõitluses. Schmeling näitas seejuures seninägematut vasakut uppercuti, mida Paolino ei osanud alul kuidagi pareerida. Paolino kardetud vasaku eest põikles Schmeling välkkiirelt, või pareeris selle paremaga. Ainult kaks roundi suutis Paolino suure vaevaga korjata enesele, teised kuulusid kõik ülekaalukalt Schmelingile.

Paolino ilmub ringi esimesena oma manageri Arthuri saatel. Minut hiljem tuleb Schmeling Joe Jacobi, Max Machoni ja Doc Casey saatel. Gongi kõlades sõlmub kohe lähivõistlus. Paolino löögid ei taba sihti, Schmeling juhüb rea vasakhaake kohale. Round sakslase.

Teisel roundil püüab Paolino asjatult mõjuda paremaga. Jälle infighting. Rohke klintschimine ei meeldi publikule. Schmelingi kolm uppercuti. Round ühejõuline.

Kolmas round möödub Paolino tüseda pealetormamise tähe all, mis sunnib Schmelingi minema sügavkaitsesse ja blokeerima. Üks solar-plexus kipub Schmelingit võtma hingetuks. Paolino round.

Neljandat roundi alustab Schmeling vasakhaakide ja sirgetega. Paolino klammerdab. Kohtunik tõrjub korduvalt Paolino eemale. Roundi lõpul surub hispaanlane Maxi nurka, kust see aga tuleb välja elegandi hüppega. Hooga peale tormav Paolino pidi rahva naeru saatel lendama läbi nõõride. Otsustamata.

Viiendal hakkab Schmeling kiirendama tempot. Kolm paremat langevad Paolinole pähe. Seejuures vigastab aga Schmeling

oma käe, mis kisub ta näo valugrimassi. Publik kannab selle Paolino kõhuhaagi arvele. Parem südamehaak toob roundi Schmelingile.

Kuuendal roundil lõdveneb tempo veidi, kuid Schmeling purustab Paolino kinniplaasterdatud huule ja asub samm-sammult suuremale pealetungile. Schmelingi round.

Max Schmeling.

Paolino manager näeb, et sellises tempos ei kuuluta matschi lõpp ta hoolealusele head, ja hakkab seitsmendal roundil hispaanlast kihutama tulisemale tööle. See panebki kõik välja. Schmeling läheb üle sügavkaitsesele ja püüab tabada konterlöökidega, mis toovad talle punkte ja roundi.

Schmeling on kehast ja näost veel vigastamata. Hispaanlane hakkab kaheksandal roundil otse märatsema. Ta paiskab segamini Schmelingi kaitse ja annab kaks tüseda lööki hingekehasse. Ta suuremad võistluskogemused tulevad sel roundil ilmselt nähtavale.

Üheksanda roundi avab Paolino tabava löögiga, kuid Schmeling purustab kohe selle järele ta silmakulmu. Parema uppercutiga paiskab ta hispaanlase nõõridele. See näib väsiivat. Schmelingi round.

Kümnes round on mõlemapoolne tüse lööming ringi keskpaigas. Schmeling töötab täpsemalt ja saavutab rohkem. Paolin annab hirmsajõulise parema, mis tabamise korral oleks tähendanud kindlat knock outi Schmelingile. See lööb aga omakorda nüüd Paolino silma täiesti paiste. Schmelingi round.

Üheteistkümnendal roundil forsseerib Schmeling tugevalt, Paolino on tülinud ja väsinud. Peagi puruneb ka Paolino teine silmakulm, tal voolab verd nüüd ka suust ja ninast. Ta nägu on paistes ja verrega koos sedavõrt, et ta peaaegu sugugi ei näe enam. Schmelingi round.

Vaheajal ei suuda sekundandid pidurdada Paolino verejooksu ja see alustab kaheasteistkümnendat roundi kõhkledes. Schmelingilt sajab lööke. Paolino püüab haarata ühe-käega ümber Schmelingi kere ja teisega lüüa neerudesse. Publik hakkab õhutama Schmelingit knock-oudile.

Kolmeteistkümmes round möödub põrguliku lärmi saatel. Paolino, kes teadlik juba kaotuses, näitab siiski meeleheitlikku vastupanu. Ta püüab tormata peale, kuid löögid ei taba sihti. Kohtunik hoib teda madallöökide eest. Schmelingi uus hoop purustab veel enam ta suud. Paolinol ei näi olevat siiski veel kadunud lootus õnnelöögiks, mis tooks võidu.

Neljasteistkümmes round on ainult Paolino peksmine. See vaarub mõttetult ringi, hoides käsi silmade ees, pime ja segane, iga minut näivalt kukkumas. Gongi kõlades näib ta sirutuvat pikali; kuid sekundant torkab osava liigutusega talle tooli alla ja päästab ta knock-oudist, säilitades ühtlasi Paolino kui knockoutimatu mehe au.

Viieteistkümnendal roundil on Paolino ainult elav liivakott Schmelingi löökidele. Roundi lõpul ei suuda ta enam isegi oma käsi hoida üleval, kuid jääb siiski vaaruma püsti jalgadele, kuni kõlab lõpugong.

Publik kannab Schmelingi õlgadel riietusruumi. Matschi sissetulek oli 450.000 dollarit. Sellest summast sai kumbki võistleja 90.000. Võistluse sissetulek on võrdlemisi väike, mis sellest tingitud, et ringis seisid kaks välismaalast.

Suurmatschi eelvõistlusel saavutas norralane Otto von Porat tehnilise k.o.-võidu Christneri üle.

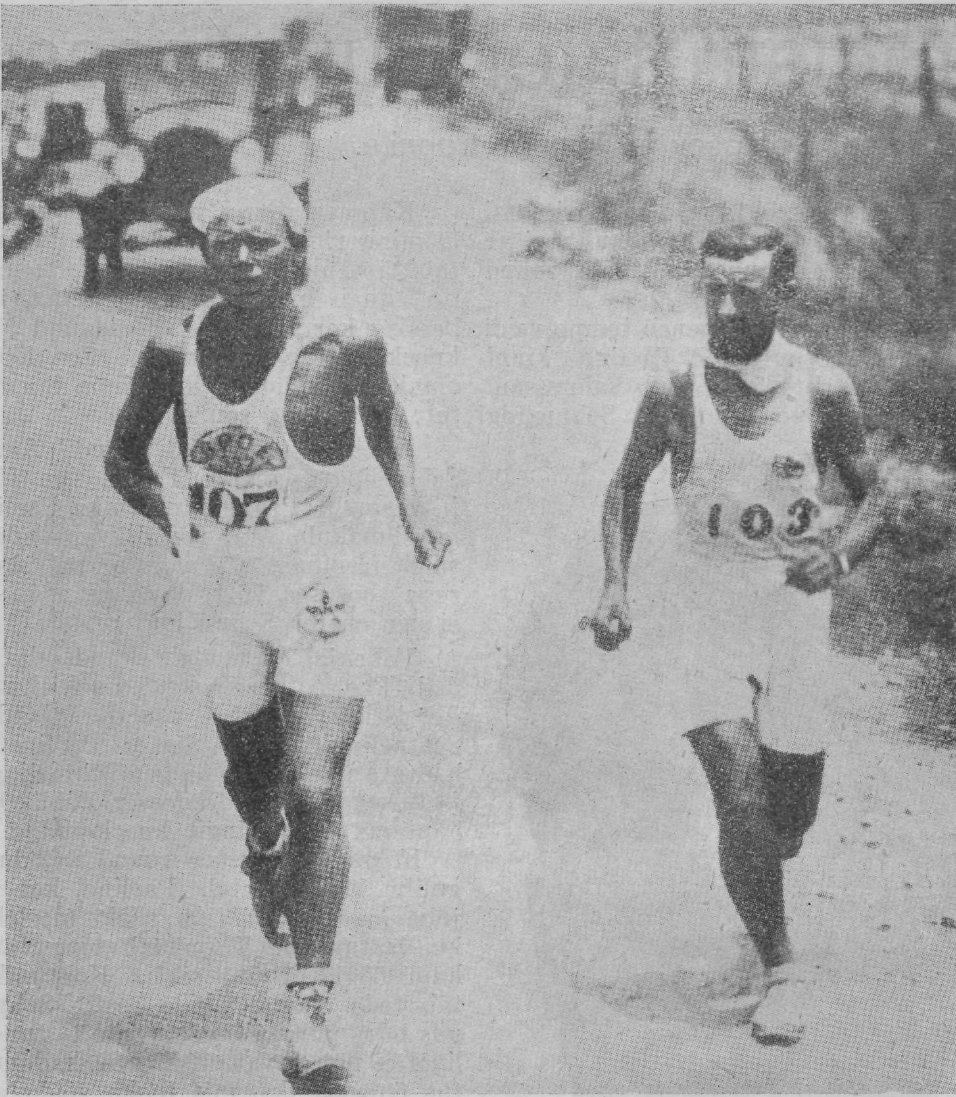
ÜENÜ spordivõistlused

peeti ühenduses selle organisatsiooni 10-aastase tegevuse pidustustega Tallinna staadionil. Head vormi näitas väljaspool võistlust startiv Klemmer, kes kattis 1500 m 4.15,2 ja 3000 m 9.17,5, milline tagajärg parem Eesti rekordist. Ka Pungas jooksis 3000 m hästi — 9.35,5.

100 m võitis Elberg 11,9, 400 m ka Elberg 55,0, kaugust hüppas Kuika 5.89 ja kolmikut 13.18. Kõrguses oli parim Soll 1.60. Kuuli tõukas Kruusiauk 12.19, ketast heitis Schleier 33.37 ja oda viskas Kuika 46.90.

Jalgrattasõidus võitis Kangro 1 ja 5 km vastavalt aegade 1.30,5 ja 9.15,6. Üllatavalt head aega näitas viimasel distantisil väljaspool võistlust kaasa teinud neiu Regina Birk — 10,11,0, kuna Eesti rekord on 11.15,3.

Naisvõistlused kergejõustikus andsid: 60 m — Parts 8,8; 400 m — Jürgenson 70,4; kaugus — Parts 4.10, kuul — Birk 8.88; ketas — Birk 22.44; oda — Birk 25.33.

John Salo (vasakul) ja Gavuzzi, Pyle'i mandrijooksu võitjad, viimasel etaaibil.

Viinlased lahkusid kaotusega.

TJK võitis 1:0.

Teisel mängul oli Vienna Cricket- and Football Clubil vastaseks meie meistermeeskond TJK. Matsch peeti Eesti pallisporti suurpäeval, 27. juunil Kadriorus TJK väljal, mil korraga Tallinnas oli pidamisel kolm jalgpallivõistlust.

Vahekohtuniku H. Räästa algvileks rivistuid mängijad järgmiselt: Vienna Cricket- and Football Club: Beer; Bauer — Vegner; Bellan — Magner — Schmidt; Kohler — Kabwek — Budin — Fersll — Schvarzer. TJK meeskond esines kevadel Riias sealse nimekaimuga mängides saanud raskest jalavigastusest paranenud vasaksisemise Fischeriga. TJK: Kürbis; Liivar — Kallaste; Kaljot — Paalberg — Rüütel; Väli — Pihlak — Ellmann (meesk. vanem) — Fischer — Brenner. Vahepeal asetab Väli Joll.

Elmine matsch Spordi vastu läks skandaalselt. Teine mäng oli täiesti fair, ei tulnud ette ühtegi arusaamatust ega vastase peksmist ja puudusid peaaegu täiesti foulid.

TJK mängis keskpäraselt, puudus hoog. Väravas oli Kürbis uuesti tõusuvormis ja püüdis korralikult viinlaste häid lööke. Kaitse oli Liivar endiselt räbal, kellel puudub praegu täiesti kaitsele omane löök. Kallaste esines löögikindlalt. Poolkaitse muudetud rivistus Kaljot — Paalberg — Rüütel oli tubli. Edurivi paremad olid tt. Ellmann ja ps. Pihlak. Esimene juhtis meisterlikult edurivi ja teine püüdis teha rea kaugelööke, millised veel polnud kuigi kindlad. Vasakäärena oli Brenner kardetav läbitungidel. Fischer sisemisena oli rahuldav, kuid veel võrdlemisi kartlik. Nõrgem forvard oli Väli äärel. Viimase kohale katsetati vahepeal Jolli, kes vist siiski võib seda kohta täita paremini Välist.

Viinlaste mäng ei olnud nõrk ega ka kuigi hea. Väljapaistvad olid vaid üksikud mängijad, nii edurivi juht palja peaga Budin, kes on endine Rapid proff. Budin hiilgas nõksutamisoskusega, kes sageli võttis rea tjk-lasi hanevoori. Vasakäärena oli Schvarzer kiire läbimurretel ja tegi häid lööke. Üldse armastas edurivi läkitada palli kaugelt väravale. Poolkaitses oli tubli prillidega

vasakhalf. Kaitse oli löögikindel ja väravas püüdis tublilt Beer. Viinlaste mäng oli kiire.

H. Räästa debüüt vilemehena oli üllatuslikult hea.

Matschi võitis TJK vaevaselt 1:0, kuid vastupidine tagajärg oleks olnud rohkem omal kohal. Esimene poolaeg möödub tasavägiselt ja väravateta. Rida õudseid momente mõlemi puuri ees, kuid väravate neitsilikust see ei riku. Teine poolaeg läheb viinlaste domineerimisel, kuid südilt esinev TJK kaitsekolmik ühes pooskaitsega likvideerib õnnestanult kõik pealetungid. Näib juba, et matschi tulemuseks jääb väravateta viik, kuid lõpu eel sünnib siiski üllatus. TJK paneb kirja võiduvärava. Vasakult läheb pall vs. Fischerile, viimane usaldab kera pä. Väli, kes asub heas positsioonis ja löök prantsatab mööda väljajooksnud väravavahi Beerist vasakusse ülesnurka. Distantis oli 14 mtr. ja värav suurepäraline. Aega kulunud 83 min. Lõppminutid ei too muutust tagajärjes.

Matschi paremus võiduga 1:0 kuulus TJK-ile. Matschi jälgis suurearvuline publik rohkelt soovida jätku korralduse juures.

Eesti naisvõimlejad Helsingis.

2. lhk. järg.

vaatajate seas levis koguni kuulujutt, mida paljud muidugi ka tõena võtsid, et meie naisvõistlejatest on Helsingis esinemiseks valitud kõige nägusamad, ja et nende seas on rida preiliseid, kes osavõtjad Eestis korraldatud iludusvõistlusest.

Lõpuks harjutuste juure jõudes on kohe märkida, et need veel tõsta aitasid juba ainult välisega saavutatud menu. Harjutused mõjusid samuti kui muugi, jälle erilisel. On märgitud, et Soomes ollakse huvitatud moodsast võimlemisest ja on alustusel sellele suundumine. Samuti kui teisedki põhjamaad, ei taha Soome nii hõlpsalt lahkuda oma vanast koolist ja sammud uuendustele sünnivad väga aeglaselt ja kobavalt. See ei

olnud hüpermodern, millega Eesti võimlejad esinesid, kuid siiski olid harjutused moodsad, just parajalt moodsad soomlastele meeldimiseks. Harjutuste seas oli ka puusade j. m. harjutusi, mida Soome vana kool vist isegi ebakõlblesteks, kuid vabas õhus ja loomuterpe publiku enamiku juures mõjusid nad nägusalt ja need liigutused kinnitasid ainult harjutuste otstarbekohasust. Ka sooritus ise oli seekord grupi parim. Kõige selle tulemus oli, et meie naisvõimlejad said Helsingis, võib sportlikult öelda, et „kõva võistluse“ juures, vaimustatud kiiduavaldusi saavutuse eest, mida võib omast kohast kvalifitseerida rekordilisekski.

Võimlemisele, mis oli kestnud „neli päeva ja neli ööd“ ja üksi mille vaatlemine juba väsitas, järgnes pühapäeval suur ühine õhtusöök Alppilas. Laua taga istujateks oli üle 2000 naise ja ainult mõnikümme meest.

Soomes ei ole naisvõimlemise juhtideks ja õpetajateks ühtki meest ja Soome naised soovivad tulisele, et ka Eesti naised raputaks võimlemises täiesti maha „meeste ikke“. Soome naised avaldasid lootust meie naisvõimlejad peatselt jälle näha Soomes, kuid ainult naisjuhtidega. Soome „naiskindralid“ naljatesid meie grupi juhi K. Müüri kohta, et ta olevat julge mees, kes ei kartvat esineda naistuhandete ees. Soomes nii julgeid mehi ei leiduvat.

Tagasisõit läks samuti lõbusalt, nagu sõit sinna ja Helsingis viibimine. Rõõmsad ja tujuküllased poisid olid Kalevi maleva orkestrandid, kes mängisid päeval ja öösel ning kes ainsatena kogu maailma meestest meeldisid mehivihkavatele Soome naisvõimlejatele.

Sõidu viimase kõne pidas tagasisõidul Tallinna tornide nähtavaletulekul „Ebba Muncki“ kaptenisillalt reisimarssal E. Idla. See kõne oli tubli isamaalise sisuga ja lõppes elagu-hüüetega. Reis oli läbi.

Toomas Kivi.

Beldsinskil uus rekord 2000 meetril.

Kalev korraldas kesknädala õhtul kergetõustiku võistlused, mis vihma tõttu ei lasknud tagajärgi kaugeltki kerkida nii kõrgele kui oodatud. Ainult Beldsinski suutis oma hiilgava vormiga katta 2000 meetrit rekordilise ajaga. Vihma tuli ladin, muda käis mehel üle pea, kuid see ei vähendanud jooksu hoogu. Ka Kask ja Dunkel näitasid Beldsinski järgmistena päeva paremaid tagajärgi.

Võistluste tagajärjed olid: 100 m — 1. Tiisfeldt 11,7; 2. Elberg; 3. Pupart.

Kuul — 1. Suuk 13.50; 2. Neumann 13.15; 3. Liinat 12.77; 4. Miller 12.73.

2000 m — 1. Beldsinski 5.45,8 (uus Eesti rekord); 2. Kask 5.57,5; 3. Dunkel 5.58,0.

1000 m — 1. Tiisfeldt 2.42,0; 2. Laurson 2.43,6; 3. Estam 2.45,4.

60 m naistele — 1. Teitelbaum 8,4; 2. Lemberg; 3. Redlich.

Kõrgus — 1. Mark 1.65; 2. Meimer 1.65; 3. Tolm 1.60.

Kaugus — 1. Pupart 6.19, 2. Meimer 6.05; 3. Gentalen 5.94.

Oda — 1. Meimer 56.30; 2. Frei 51.22; 3. Leht mets 48.68.

Ketas — 1. Miller 38.98; 2. Liinat 37.70; 3. Neumann 35.26.

5×200 m. — Kalev 2.02,7.

— Vienna Cricket and Football Club, kes läinud nädalal külastas Tallinna, võitis Liibavi Olümpia 5:3 ja Riia Wanderersi 6:2.

— Kornienko jooksis Leningradis 60 m 6,7, mis parem maailmarekordist. Et see aeg ei olenenud ainult ajamõõtjatest näitab see, et mees jooksis nädal hiljem ka 100 meetrit 10,7.

— Eesti merevägi lõi Rootsi mereväge Rootsi kuninga külaskäigu puhul 4:3 (1:2) ja võitis Päevalehe karika.

— Kesk-Euroopa jalgpallikarika esimeses voorus lõi Vienna (Austria) Hungariat (Ungari) 4:1, Ujpest (Ungari) Spartat (Tschehhoslovakkia) 6:1, Juventus (Itaalia) Slaviat (Tsch.) 1:0, Rapid (Austria) Genovat (Itaalia) 5:1.

17 UUT KAITSELIIDU REKORDI

Rida suuri saavutusi massilise osavõtu juures.

Üks rohketest kaitseliidu päeva startidest.

26.—28. juunini peeti Tallinnas järjekorralisi üleriiklisi kaitseliidu spordipäevi, millised arvult neljandad. Osavõtjate üldarv ulatus 1700, neist ligi 700 võttis osa kergejõustiku ja sõjalise iseloomuga võistlustest ning 300 laskurit.

Võistlustekava oli õige laialdaseks paisunud, nii et konkurents kees varahommikust hiljaõhtuni. Võistluskavas oli puhtsõjalisi, puhtsportlisi ja ka mitmesuguseid kombineeritud võistlusi, nii et pea igale kaitseliitlasele oleks leidunud midagi, millest osa võtta.

Nii arvukas konkurents näitab, et kaitseliitlaste peres huvi spordi vastu elav on ja sealt suurt ja tüsedat tööd spordi alal võib oodata. Hoog on suur ja seda kannustavad omalpoolt kõrgeväärtuslikud rändauhindad.

Programmi lõvi osa oli pühendatud just kergejõustikule. Ja kergejõustiku võistlustena tahaks neid seni peetud võistluste kõrval märkida suurimatena, mida üldse Eestis peetud. Seda just mitte tippsaavutuste vaid konkurentsi tüseduselt ja ühejõulikkuselt. Seal oli tegelik võistlussport, mitte ükski saavutuste püstitamine.

Samuti olid need võistlused ka erakordselt väljapaistvad saavutuste ulatusest. Selget keelt sellest kõnelevad järgmised arvud: 60 m — 7,2; 100 m — 11,3; 400 m — 51,9; 1500 m — 4.13,7. Kõrgus — 1,75. Kaugus — 6,52. Oda — 59,95. Ketas — 42,87. Kuul — 13,36.

Seekord oli osavõtt igal alal massiline, isearanis just jooksudes ja hüppes. Nii oli B klassis kõrguses 60 ja 1000 m jooksus 35 võistlejat! Üldse ületati neil võistlusel rekordiline arv rekorde, arvult 17 ja korrati 4.

Rekorde langes kõige rohkem B klassis, kus 10-nest kavas olevast alast parandati 6 rekordi ja korrati 3. A ja B klassis ühenimelisi alasid oli 4 ja kõigis nelja B klassi võitjate saavutused on suurelt paremad A omadest ja mõnes alas isegi kahel-kolmel. Suur arv uusi nimesid kerkis nende võistlustega meie arvult väikese kergejõustiklaste pere paremate hulka.

Võistlusil oli võimalus seekord näha ka niisuguste nurkade sportlasi, keda seni muidu ühegi palvega ei olnud suudetud Tallinna tuua. On tähendada Valga, Viru. Võru. Pärnu, Pärnumaa ja Viljandi sportlasi. Nende hulgas oli niigelaidsid keskpäraseid, kuid ka sarnaseid tüsedaid ande, kellest aasta kolme-nelja pärast võiks välistada oludes kuulsusi tõusta.

Eriklassis olid head jooksud ja hüpped, kuna visked keskpäraseid. H. Kütim pani enesest seekord uuesti kõnelema, kelle päevad jooksus pole veel loetud. Kütim oli tubli 100 m ja

B kl. 60 m-is, kus ajaks tuli rekordiline aeg 7,2 sek. K. Schütz hülgas 100 m hea ajaga. V. Korol näitas suurepäralist aega 400 m-is nõrga konkurentsi juures. Võistluse pöörasema saavutusi oli Felix Beldsinski 1500 m aeg. Mees oli vaevalt tunni aja eest katnud 8 km jao rännakvõistluse ja eeldused jooksu eel polnud kuigi head. F. Beldsinski algab kiirel tempol juhtimist ja püsib esikohal kuni 1350 m, siis vajub temast ette kiirel sammul L. Soonberg ja vahe käriseb järjest. Korra on see isegi 8—10 m. F. Beldsinski algab ägedat lõpu spurti ja möödub 50 m enne finišit uuesti Soonbergist ja lõpetab jooksu 3 m edumaaga. Aeg rännakvõistluse väsimusega arvestades otse hülgav. Samuti tublina tuleb märkida L. Soonbergi, kellest võib tõusta keskmades lootustandev suurus. Kõrguses ja odaheites saavutas kaksikvõidu G. Sule.

A klassis oli tubli hüppeis R. Oja, kes saavutas võrdlemisi keni tagajärgi. Õige mitmekülge sportlasena pani end maksma Joh. Kõvamees, kes on teinud suuri edusamme. 10.000 m jooksus märkis R. Sams tubli aja, kellest võib tõusta hea kestvusjooksja.

B klassis olid saavutused kõige üllatavamad, aina purustati rekorde. Väga head olid hüpped ja visketega võib olla täiesti rahul. Äärmiselt pinev konkurents oli hüppes. Kõrguses heitlesid 60 võistlejat ja neist 19 ületas 150 sm kõrguse. Esmakordselt 170 sm ületasid M. Raudsepp ja A. Lepikson, kes võimsad tõusma kõrguses lootustandvamaiks hüppajaiks. Kauguses hüppas meeldivalt F. Ütt. Tublid olid veel sprinterina E. Lilienthal ja hüppajatena U. Silbergleich ja G. Laur.

Vanade klassi tagajärjed sunnivad siin kohal juhtima spordiseltside tähelepanu sellele, et nad kergejõustiku võistluste kavas võtaks ka paar ala senioridele igakord. Meil leidub rohkelt endiseid tegev sportlasi, kes tahaks vahetevahel veel oma võimeid näidata spordiväljal, nagu see juhtus nüüdsel katseliidupäeval, kus otse tähelepanu äratavajd tagajärgi saavutati meie vanadelt veteraanidelt E. Hiipilt, G. Kiilimilt ja B. Abramsilt. 500 m — 1.17,5; kaugus — 5,77; kuul — 9,98, — need tagajärjed on koguni sageli kättesaamatud nii mõnelgi keskmisel sportlasel.

Mängudes läks Tallinnale ja Tartule mõlemale kaks esikohta. Võistlused mängudes olid seekord äärmiselt pinevad, kus heitlesid Tallinn, Tartu ja Pärnu. Jalgpallis võitis napilt Tallinn. Normaalaeg Pärnu ülekaalu juures lõppes vä-

ravateta. Lõusaajal võitis Tallinn väsinud Pärnut 3:0. Tartu ja Tallinna heitlus oli samuti pea võrdne. Võitis Tallinn 2:0. Pesapallis oli Tallinna võit samuti minimaalne. Võrkpallis võitis esikoha kindlalt Tartu. Suuri edusamme on teinud Pärnu. Kõiveos tuli esmakordselt võitjaks Pärnumaa, kes omapärase taktikaga esines ja isegi Tallinnat 2:0 võitis.

Võistlustel olid peakonkurentideks Tallinna ja Tartu, kes seda olnud kõigil kaitseliidu üleriiklistel võistlustel. 1926. a. võitis Tartu, 1927. a. — Tallinn, 1928. a. — Tartu. Kolmanda koha oli senini võitnud traditsiooniliselt Pärnu. Nüüd oli Tallinnal kõva revanschtung, kuna Tartu oma positsioone viimase võimaluseni kindlustas. Konkurents nende kahe vahel oli õige äge algusest peale ja püsis sellasena lõpuni, tuues viimaks siiski võitjaks Tallinna 3 punktiga. Viimane oli ees Tartus tublisti laksmises ja rohkelt punkte pealinnale andis ka vanadeklass. Pärnu langes omalt positsioonilt alamale. Pärnu, kes laskmises senini kuulus paremate malevate hulka, ei saanud seekord laskevõistlusil ainustki punkti ja jäi üldiselt neljandaks.

Peale võistlust esitati rohkelt proteste, mille põhjuseks oli osavõtjate jaotamise määrus. Nii tühistati rida Tallinna maleva teatejooksu võite ja rännakvõistluste esikoht. Ei puudunud palju, et protestide järele oleks võitnud esikoha Tartu.

Võistluse tehnilised tagajärjed: Eriklass.

100 m — 1. Karl Schütz, Tartu, 11,3. 2. Herbert Kütim, Tallinn, 11,4. 3. Valter Korol, Tartu, 11,5. 4. Fred Kuus, Pärnu, 11,5. 5. Kurt Veiss, Tallinn.

400 m — 1. Valter Korol, Tartu, 51,9 (uus kaitsel. rekord, endine 53,0). 2. Aleks. Pupart, Tallinn, 54,1. 3. Hugo Lille, Viru, 56,2.

1500 m — 1. Felix Beldsinski, Tallinn, 4.13,7 (uus kaitsel. rekord, endine 4.21,3). 2. Leopold Soonberg, Tartu, 4.14,4. 3. Karl Laurson, Tallinn, 4.26,3. 4. Arnold Estam, Tallinn. 5. Rudolf Alep, Tartumaa.

Kaugus — 1. Edgar Labent, Tartu, 6,52. 2. Aleks. Pupart, Tallinn, 6,39. 3. Valter Korol, Tartu, 6,11. 4. Aleks. Jakobson, Tartu, 6,11. 5. Mihkel Liinat, Tallinn, 5,87.

Kõrgus — 1. Gustav Sule, Tartu, 1,70 (vahetevahelise rekordi, endine 1,70). 2. Ewald Roht, Tartu, 1,70. 3. Johan Kõvamees, Pärnumaa, 1,65. 4. Ewald Tipner, Tallinn, 1,60. 5. Gerhard Lepik, Tallinn, 1,60.

Ketas — 1. Oskar Erikson, Tartu, 42,87. 2. Mihkel Liinat, Tallinn, 40,41. 3. Johannes Neumann, Tallinn, 37,69. 4. Arnold Niggol, Tartu, 37,14. 5. Ewald Tipner, Tallinn, 36,66.

Kuul — 1. Johannes Suuk, Tallinn, 13,36. 2. Johannes Neumann, Tallinn, 13,25. Mihkel Liinat Tallinn, 12,43,5. 4. Arved Lehtmees, Tallinn, 12,35. 5. Oskar Erikson, Tartu, 12,26.

Oda — 1. Gustav Sule, Tartu, 59,95 (uus kaitsel. rekord, endine 55,06). 2. Aleks. Verder, Viru, 55,54. 3. Hermann Lilienthal, Sakalamaa, 51,08. 4. Arnold Niggol, Tartu, 49,81. 5. Safroni Järvi, Tartu, 49,03.

A klass.

100 m — 1. Aleks. Pupart, Tallinn, 11,8. 2. Elmar Jaska, Valga, 12,2. 3. Arnold Estam, Tallinn, 4. Edgar Niinemägi, Valga. 5. Mihkel Liinat, Tallinn.

400 m. takistusjooks — 1. Ferdinand Ütt, Tartu, 1,01,9 (uus kaitsel. rek., endine 1,06,7). 2. Herbert Mihkelson, Tartu, 1,06,4. 3. Hugo Lille, Viru, 1,06,8. 4. Rudolf Tamm, Viru, 1,06,9. 5. Arnold Estam, Tallinn, 1,07,1.

10.000 m — 1. Robert Sams, Harju, 34.56,8 (uus kaitsel. rekord). 2. Aleks. Tomingas, Tallinn, 35.16,0. 3. Vilmar Pulk, Tartu, 35.18,4. 4. Johannes Kittus, Tartu, 35.29,5. 5. Leopold Paara, Pärnumaa, 36.21,8.

Kaugus — 1. Rudolf Oja, Tallinn, 6,16. 2. Valter Mägi, Tartu, 5,98. 3. Elmar Lilienthal, Sakalamaa, 5,97. 4. Edgar Tamm, Tallinn, 5,91. 6. Elmar Frisch, Tartu, 5,82.

Kõrgus — 1. Jakob Hanschmidt, Pärnumaa, 1,65. 2. Rudolf Oja, Tallinn, 1,65. 3. Georg Laur, Pärnumaa, 1,55. 4. Edgar Niinemägi, Võru, 1,55. 5. Paul Mihkeim, Võru, 1,55.

(Järg 7. lhk.)

Jalgpalli taktika,

6. lhk. järg.

nult otsepall oma kohal. See peab sündima madalalt ja jalapealsega.

Nurgalööki läheb äärepoolkaitsja ainult siis teostama, kui ajaja seda ei suuda. Siis peab aga keegi teine asuma tema kohale.

Äärepoolkaitsja meeskonna liikmena.

On selge, et äärepoolkaitsja võib tegutseda ainult siis edukalt, kui ta töötab kokku meeskonna teiste liikmetega. Üksinda oleks ta täiesti võimatu vastase tiiva vastu.

Koos kaitsjaga võitleb ta vastase tiiva vastu. Kui vastane tuleb palliga peale latusas koostöös, peab ka poolkaitsjal ja kaitsjal olema selge osade jaotus pealetungi pareerimiseks. On mitmesuguseid koostöö võimalusi, ühel on ühed hüved, teisel teisid. On hea, kui kõiki tuntakse.

Varem oleme juba peatunud kaitsja ja poolkaitsja töö jaotusel. Olgu selgitatud tähtsamad juhtumid joonistustega.

Äärepoolkaitsja peab pidama silmas ikka kaitsjat. On näit. kaitsja väljas oma positsioonilt, peab poolkaitsja viivitama palliga senikaua, kui kaitsja on jälle kohal. Kui kaitsja mängib seespool, peab poolkaitsja atakeerima ääreajajat nii, et see saab sööta ainult sissepoole, kus juba luurab kaitsja. Muidugi on võimalik ka vastupidine juhtum. Kui mõlemad saavad üksteisest hästi aru, siis oskab kaitsja juba igast poolkaitsja liigutusest välja lugeda tema mõtte ja asetuda selle kohaselt. Seejuures peab poolkaitsja seisma kaitsja komando all, nagu see kuulub omakorda väravavahi käsklusi.

Ka keskpoolskaitsjaga on rikkalikke koostöö võimalusi. Eriti tihe peab olema seesugune koostöö, kui äärepoolkaitsjal on ülesandeks vastase siseajaja katmine. Sulgemine, katmine, vabaksmängimine ja kohavahetus on siis peamiselt tegevusvormid. Kui pall on vastase ääreajaja käes, nihkub keskpoolskaitsja ettepoole, et hõlbustada tegutsemist.

Keskpärase äärepoolkaitsja koondab enese tähelepanu peajasjalikult kaitsmisele. Ei tohi aga unustada, et ka pealetung kuulub poolkaitsja ülesannete hulka. Ühes edurivi tiivaga moodustab poolkaitsja pealetungi kolmnurga. Äärepoolkaitsja ülesanne pealetungil on peamiselt oma eesmärgijate toitmise pallidega. Kui ta aga ainult piirduks sellega, oleks ta ülesanne võetud siiski liig kitsapiiriliseks. Tal peab olema alaliselt ülevaade mänguvälja seisukorrast, et palli saata sinna, kus seda saab kasutada kõige paremini.

Kui tarvis, peab ta rühkima ka pealetungijate hulka kas kuuenda ajajana või vahetades kohta oma eelmängijaga. Siis peab ta suutma saada hakkama temale langevate kohustustega. Oma kaitsjekohustuste tõttu ei tohi ta liig kehvasti anduda pealetungile, vaid peab ruttama kohe tagasi oma normaalseisukohale, niipea kui ta ülesanne sooritatud. Harilikult patustatakse siin liig palju.

Tavaliselt liitub äärepoolkaitsja pealetungil teiseks siseajajaks, et suurendada survet vastase väravale. Järgmine näide tõendab, et võib sündida ka vastupidiselt. Kui oma ääreajaja veab palli liig otsejooksu mööda ääreliini edasi, võivad kaks vastast talle sulgeda tee selliselt, et ta ei pääse enam edasi. Nüüd peab äärepoolkaitsja

seadma enese äärele vabalt, võtma ääreajajalt palli ja tsenderdama kõigi reeglite kohaselt.

Äärepoolkaitsja eritreening.

Peale meeskonnale sundusliikude üldharjutuste peab äärepoolkaitsja võtma ette veel järgmised toimingud.

Palli viskamine (nii nagu seda kirjutavad ette määrused).

Peamäng.

Söötmine (lähedale ja kaugele).

Jooks (mõned korrad kiirelt 300 või 400 mtr.).

Tsenderdamine ja nurgapallid.

Kaitseliidu võistlused.

5. lhk. järg.

Ketas — 1. Oskar Ilves, Tartu, 37.05. 2. Edgar Labent, Tartu, 34.68. 3. Eduard Lind, Tartu, 33.79. 4. Arved Lehtmetts, Tallinn, 32.20. 5. Johannes Suuk, Tallinn, 32.12.

Teivas — 1. Osvald Lepikson, Tallinn, 3.10. (uus kaitsel. rekord, endine 3.01). 2. Evald Hermann, Tartu, 3.00. 3. Johannes Tulff, Võru, 3.00. 4. Edgar Labent, Tartu, 2.90. 5. Heinrich Paal, Tallinn, 2.90.

Oda — 1. Johannes Kõvamees, Pärnumaa, 49.59. 2. Osvald Anton, Tartu, 49.01. 3. Robert Lehova, Tallinn, 48.25. 4. Edgar Labent, Tartu, 46.71. 5. August Baltsar, Sakalamaa, 45.78.

Kuul — 1. Paul Määrts, Valga, 12.00 (uus kaitsel. rekord, endine 11.81). 2. Aleks. Jakobson, Tartu, 11.75. 3. Aleksei Puusild, Pärnu, 11.41. 4. Evald Tipner, Tallinn, 11.36. 5. Edgar Niinemägi, Võru, 11.11.

B klass.

60 m — 1. Herbert Küttim, Tallinn, 7.4. Eeljooksus aeg 7,2, milline aeg on uus kaitseliidu rekord, endine 7,3. 2. Elmar Lilienthal, Sakalamaa, 7.4. 3. Artur Espenberg, Lääne. 4. Elmar Jaska, Valga. 5. Edgar Tamm, Tallinn.

1000 m — 1. Robert Sams, Harju, 2.47,6 (uus kaitsel. rekord, endine 2.48,0). 2. Konstantin Lugas, Järva, 2.50,5. 3. Endel Kroll, Tartu, 2.50,8. 4. Karl Vahtra, Viru, 2.51,1. 5. Ernst Rebas, Tallinn.

200 m — takistusjooks — 1. Robert Keres, Tartu, 33,6, milline aeg on rekordi kordamine. 2. Leonhard Diivin, Viru, 33,7. 3. Hugo Lille, Viru, 33,7. 4. Ervin Thomson, Lääne, 34,3. 5. Artur Espenberg, Lääne, 34,5.

5000 m — 1. Martin Prost, Tartumaa, 16.42,5 (uus kaitsel. rekord, endine 17,32,2). 2. Konstantin Vitsut, Narva, 16.44,4. 3. Jaan Anon, Tartu, 17.04,1. Johannes Kittus, Tartu, 5. Herbert Mihkelson, Tartu.

Teatejooks 4×100 m — 1. Tartu 48,0. 2. Tallinn 48,1. 3. Pärnu 48,4. 4. Valga 48,7. 5. Lääne 48,8.

Kaugus — 1. Ferdinand Ütt, Tartu, 6.29 (uus kaitsel. rekord, endine 6.18). 2. Udo Silbergleich, Tartu, 6.10. 3. Georg Laur, Pärnumaa, 6.06. 4. Osvald Lepikson, Tallinn, 6.00. 5. Benno Äniline, Sakalamaa 5.84.

Kõrgus — 1. Martin Raudsepp, Tartu, 1.70 (kaitsel. rekordi kordamine). 2. Osvald Lepikson, Tallinn, 1.70. 3. Udo Silbergleich, Tartu, 1.60. 4. Volf Schmidt, Pärnu, 1.60. 5. Erich Martens, Pärnu, 1.55.

Oda — 1. Edgar Tamm, Tallinn, 50.18 (uus kaitsel. rekord, endine 45.75). 2. Oskar Ilves, Tartu, 48.19. 3. Karl Lillipuu, Valga, 46.78. 4. Herbert Usai, Sakalamaa, 46.64. 5. Paul Määrts, Valga, 43.28.

Kuul (kerge) 1. Arnold Viiding, Valga, 14.82. (uus kaitseliidu rekord, endine 14.43). 2. Arved Lehtmetts, Tallinn, 14.69. 3. Elmar Reisenberg, Sakalamaa, 14.29. 4. Hermann Lilienthal, Sakalamaa, 14.24. 5. Ferdinand Ütt, Tartu 13.97.

Ketas — 1. Koit Annamaa, Valga, 38.50 (uus kaitsel. rekord, endine 35.87). 2. Paul Määrts, Valga, 37.46. 3. Gustav Sule, Tartu, 36.83. 4. Georg Laur, Pärnumaa, 34.76. 5. Ferdinand Vösu, Tartu 32.99.

Vanade klass.

500 m — 1. Gustav Kiilim, Tallinn, 1.17,5 (uus kaitsel. rekord, endine 1.19,2). 2. Paul Lall, Tartu, 1.18,1. 3. Alfred Terras, Tallinn, 1.19,2. 4. Voldemar Pikson, Tallinn, 1.20,3. 5. Arnold Sork, Harju, 1.21,2.

Kaugus — 1. Eduard Hiop, Tallinn, 5.77

(uus kaitsel. rekord, endine 5,37). 2. Arnold Sork, Harju, 5.53. 3. Voldemar Pikson, Tallinn, 5.25,4. Paul Lall, Tartu, 5.18. 5. Alfred Terras, Tallinn, 5.08.

Kuul — 1. Bernhard Abrams, Tallinn, 9.98. 2. Arnold Sork, Harju, 9.84. 3. Julius Trumm, Tallinn, 9.56. 4. Theodor Rähni, Tallinn, 9.55. 5. Eduard Hiop, Tallinn, 9.10.

Kurnikaika kaugusviske — 1. Theodor Rähni, Tallinn, 40.56 (uus kaitseliidu rekord, endine 39.42). 2. Sergei Orloff, Tallinn, 39.49. 3. Bernhard Abrams, Tallinn, 38.73. 4. Edgar Stockholm, Harju, 35.44. 5. Arnold Sork, Harju, 35.30.

Üldklass.

Teatejooks 5×1000 — 1. Tallinna malev 13.45,3. 2. Tartu 13.55,1. 3. Sakalamaa 14.32,7. 4. Harju. 5. Pärnu.

Teatejooks 5×200 — 1. Tartu malev 2.05,7 (uus kaitseliidu rekord, endine 2.13,7). 2. Tallinn 2.09,7. 3. Pärnu 2.18,3. 4. Narva 2.19,9.

Teivaskaugus rakmetes: 1. Johannes Erna, Viru, 6.85. 2. Ferdinand Vösu, Tartu, 6.81. 3. Johannes Kõvamees, Pärnumaa, 6.57. 4. Ferdinand Ütt, Tartu, 6.42. 5. Aleksander Verder, Viru, 6.36.

Granaadi kaugustabavusviske — 1. Johannes Kõvamees, Pärnumaa, 24. 2. Mihkel Liinat, Tallinn, 20. 3. August Sõrra, Tartu, 20. 4. Karl Mets, Võru, 20. 5. Aleks. Verder, Viru, 16.

Noorte võistlused.

20 m kartulijooks — 1. Benno Änilane, Sakalamaa, 26,5. 2. Ferdinand Tammann, Pärnu, 27,4. 3. Dimitri Tiidemann, Pärnu, 27,4. 4. Nikolai Bökov, Petseri, 27,6. 5. Friedrich Änitas, Narva, 27,7.

Lõkketegemise võistlus — 1. Tartumaa malev 6.25,6. 2. Pärnu 7.28,7. 3. Valga 7.42,2. 4. Harju 8.55,3. 5. Narva 10.23,3.

Korvpalli kaugusviske — 1. Pärnu malev 0.95 (erimäärused). 2. Petseri 1,80. 3. Valga 5,30. 4. NaArva 6,03. 5. Tartumaa 8,45.

Meeskonnavõistlused.

Jalgpall — Tallinn võitis Pärnut 3:0 lisaajaga. Normaalaaja tulemus oli väravateta viik. Lisaajad 1:0 ja 2:0. Finaalis hävines Tartu Tallinnale 0:2, milline vahetused saavutati esimesel poolajal. Jalgpalli järjestus: 1. Tallinn; 2. Tartu; 3. Pärnu.

Võrkpall — Tartu võitis kergelt Tallinnat 2:0 (15:5; 15:9) ja finaali oli Tartu ja Pärnu meeskondade otsustada. Tartu võidab 2:0 (15:9; 15:11). Kohad 1. Tartu; 2. Pärnu; 3. Tallinn.

Pesapall — Tallinn ja Pärnu matsch annab võidu esimesele 10:4 ja Tartu kaotab Tallinna 6:4. Kaitseliidu meister Tallinna. 2. Tartu. 3. Pärnu.

Kõievedu — see toob üllatuse. Pärnumaa hävitab Tartumaad 2:0 ja kordab seda finaalis pealinnaga. Lõpptulemus: 1. Pärnumaa; 2. Tallinn; 3. Tartumaa.

Võrkpallis naistele heitlesid Tartu ja Narva ringkondade kokukaitsjad. Matschi paremus kuulus napilt Tartule 2:1 (9:15; 15:7 ja 15:11). Finaalis kaotas Sakalamaa 2:0 (15:5; 15:8). Seega võitis Tartu; 2. Sakalamaa; 3. Tartu.

Orienteerimisjooks.

See ala lavastati Pääsküla läheduses. Võitis teistkordselt Osvald Nappus, Tallinn, 29.13,0. 2. Albert Silbergleich, Tartu, 32.25,0. 3. Endel Rikand, Tallinn, 32.48,0. 4. Eduard Teinburg, Tallinn, 32.49,0. 5. Robert Silvester, Narva, 33.53,0.

Jalgrattasõit.

25 klm — 1. Eduard Lõhmus, Tartu malev, 53.24,0. 2. Johannes Kirpman, Sakalamaa, 54.21,0. 3. Richard Konsen, Tartu, 54.31,0. 4. Arnold Sommer, Pärnu, 54.39,0. 5. Herbert Kangro, Tartu, 54.39,0.

Kaitseliidu ülema rändauhinna — võitja kuju lipuga graniitlusele parimale malevale kergetõustikus — võitis Tallinn. 1926. a. kuulus kuju Tartule. 1927. a. sai Tallinn. 1928. a. uuesti Tartu. Võita tuleb teda jäädavaks omandamiseks 3 a. järjest või 5 a. vaheldamis.

Riigivanema igavesti rändava auhinna parimale maleva kaitseliidupaival — nahkmapp hõbeplaatidega — võitis 1926. a. Tartu — 97 p. 1927. a. Tallinn — 103 p. 1928. a. Tartu — 497 p. ja tänava Tallinn — 387 punkti. 2. Tartu 384 p. 3. Võru 109 p. 4. Pärnu 103 p. 5. Viru 98 p. 6. Sakalamaa 78 p. 7. Harju 58 p. 8. Pärnumaa 57 p. 9. Valga 55 p. 10. Järva 54 p. 11. Narva 52 p. 12. Lääne 36 p. 13. Tartumaa 31 p. 14. Petseri 15 p. Kuna Saaremaa üldse ei startinud.

Pärnu kiri.

Kaks pallimatschi rootslastega. Võit 2:1 ja kaotus 4:5.

Pärnlastel oli võimalus näha rootslaste jalgpalli Tema Majasteedi Eestis viibimise puhul. 28.—30. juunini viibisid Pärnus 12 Rootsi sõjalaeva ja nende koondusmeeskond pidas kaks matschi jalgpallis.

Lähemas tulevikus avatava ja minevikus juba avatud Pärnu staadioni tribüüni mastides lehisid 29. ja 30. juunil Eesti ja Rootsi lipud. Esimene matsch oli rootslastel Tervisega. Viimane esines ps. Mägerita ja edurivi juhtis Tallinna Seegner, kelle mäng ei küüinud seekord Mägerini. Matschi võitis Tervis 2:1. Võiduvärava lõi tf. Seegner penaltist. Tervis mängis nõrgalt, suurem osa mängijaid oli alles lõunal saabunud tagasi Tallinnast üleriikliselt kaitseliidupäevalt ja ei olnud puhunud veel reisiväsimusest. Rootslaste mäng oli vähepakkuv. Head olid vasak-sisemine ja väravavaht.

Pühapäeval pidi mängima rootslaste vastu Pärnu koondus ja võistluse korraldajaks oli spordiseltside liit. Osa mängijaid oli öelnud ära mängust ja liit moodustas uue meeskonna. Pärnu JK, millisest meeskonnast enamuse mehi on linnameeskonnas, esines nõudmisega — Pärnu JK esinegu täies rivistuses. Spordiseltside liit oli sunnitud täitma ühe seltsi nõudmist, et mitte saata tagasi väljalt pealtvaatajaid! Pärnu koonduse nime all startis Pärnu JK meeskond, viimane oli võtnud oma ridadesse ka 2 Tervise paremat pb. Lauri ja ps. Mägeri ja rivistus oli järgmine: Aspe; Laur — Koop; Vaher — Sa-

paremsisemine tõstavad seisu toredate löökidega 2:0-le. Vs. Jensen lööb 2:1 ps. Mägeri tublist läbimurdest ja penaltist viimasele tehtud foulust pä. Haitovi lööduna tulek viik 2:2, millise tagajärje juures ka poolaeg lõpeb.

Teine poolaeg annab veel kolm palli Pärnu JK-i puuri, viimase kahe vastu. Vasakäär ja vasaksisemine märgivad 4:2. Ps. Mäger kirjutab vabalöögist 16 m kaitse kaasabil 4:3 ja hat-tricki järele vasaksisemiselt on seis 5:3 Rootsi eduks. Lõpptagajärjeks märgib vs. Jensen 5:4. Kaks penaltit luhtus, Rootsi lõi oma latti ja ps. Haitovi löögi pidas väravavaht.

Vilemees Mats liikus äärmiselt vähe, tal puudus ka täpne arusaamine sulust.

Ambla-Koeru 69:59.

16. juunil peeti Koerus Ambla—Koeru vahelisi kergejõustiku võistlusi. Kumbatki alevikku esitasid igal alal kaks võistlejat. Üldiselt võitis Ambla punktidega 69:59. Võistlustel ületati 5 Järvamaa rekordi.

Tehnilised tagajärjed:

100 m: 1. Strömberg (Ambla) 11,5 (uus Järva rek.); 2. Kuulmata (A) 2 m järel; 3. Hindrekus (K); 4. Messer (K).

200 m: 1. Strömberg (A) 23,5 (uus Järva rek.); 2. Kuulmata (A) 4 m järel; 3. Moon (K); 4. Messer (K).

400 m: 1. Strömberg (A) 55,7; 2. Hindrekus (K) 10 m järel; 3. Sussen (K); 4. Krimm (A), 1500 m: 1. Pulk (K) 4,30,6 (uus Järva rek.); 2. Kuulmata (A) 15 m järel; 3. Kask (A); 4. Hagelberg (K).

4×100 m: 1. Ambla (Kuulmata, Paggi, Kobbin ja Strömberg) 47,9 (uus Järva rek.); 2. Koeru 10 m järel.

Kaugushüpe: 1. Strömberg (A) 6,12; 2. Soll I (K) 6,03; 3. Hindrekus (K) 5,83; 4. Kobbin (A) 5,76.

Kõrgushüpe: 1. Soll I (K) 1,55; 2. Kobbin (A) 1,50; 3. Paggi (A) 1,45; 4. Hindrekus (K) 1,40.

Teivashüpe: 1. Kobbin (A) 3,05 (parem Järva rekordist, kui ei loe latti riivamise tõttu); 2. Soll I (K) 2,50; 3. Soll II (K); 4. Normann (A).

Kolmikhüpe: 1. Kobbin (A) 12,48; 2. Strömberg (A) 12,25; 3. Soll I (K) 12,21; 4. Hindrekus (K).

Kuulitõuge: 1. Soll I (K) 11,78; 2. Messer (K) 10,35; 3. Kobbin (A) 10,32.

Kettaheide: 1. Veberkreutzman (K) 34,95; 2. Kobbin (A) 34,18; 3. Soll I (K) 33,40; 4. Normann (A).

Odaviske (kerge oda): 1. Kobbin (A) 53,03; 2. Soll I (K) 46,43; 3. Soll II (K) 43,43; 4. Normann (A).

— Sture Andersson jooksis Rootsis 30 km maailmarekordilise ajaga 1.46.03. Stenroosi ametlik maailmarekord oli 1.46.11,6.

— Praha Slavia sai sensatsioonilise kaotuse osaliseks Viinis, kus Wacker lõi teda 3:1.

Schokolaad

rapik (meesk. vanem) — Suurevälja; Haitov — Mäger — Tammann — Jensen 2 — Alep.

Mäng oli suuresti nauditav ja palju parem PJK-i matschist liiduklassi Eestikaga. Rootslaste teine mäng oli suurepärase ja nende löödud kõik viis väravat olid the first class. Pärnu JK neli aga ei küüinud selleni. Klassivõrra parem Pärnu väravavahist oli Rootsi oma, kes oli suure platseerimisosekusega ja isegi nurgapalle jalaga juhtis tagasi. Võrdlemisi löögikindel oli kaitse ja head halfid, kuna edurivis hiilgasid mõlemad sisemised ja vasakäär. Nende hiilgavam mees oli vasaksisemine, kes oma mänguga tuletas meelde Inglise Yorkshire'i amatööride suurepäralist tf. T. Rhodesi, kes lõi kolm väravat.

Pärnu JK mäng oli keskpärane, kuigi meeskond oli tugevam harilikust koosseisust. Väravas oli Aspe kindlusetu, kellel puudub täielikult koostöö kaitsega. Ärehalfid ei pidanud korralikult vastase edurivi.

Matschi üheksa väravat löödi järgmiselt. Algul pääseb Rootsi 1:0 ette, vasaksisemine ja

Jalgpalli- saapaid

üksikult ja hulgaviisi odavate hindadega soovitab

**Esimene Tallinna
Vilditööstus**

Tallinn, Heeringa 4, kõnetr. 20-75

Spordiäri

RESEV-RESEL

Tallinn, Toompuiestee 19,
telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud spordi ja võimlemise abinõusid.

Kaubamaja „SPORT“

Tallinn, Narva mnt. 19.

Kõnetr. 23-00.

Soovitab spordiabinõusid kõigil aladel suure väljavalikus: kergejõustikus, jalgpallis, võimlemises, lauatenнисes (ping-pong) jne.

Inglise murutennisise reketid.

Koolidele, spordiseltsidele ja sõjaväelastele hinnaalandus.

O.-ü. „Esto“

Tallinn, Pikk t. 47, tel. 10-02.

Suvehooajaks

kõiki kergejõustiku

jalgpalli, tennis ja

muude mängude

tarbeid

tunnustatud headuses kodu-

ja välismaade tehastest.

**Avar valik spordi-
kirjandust.**

Ka Richli, parim kuue päeva rattasõitja, treenerib ennast toitmise-
OVOMALTINE ga, kui
iseäranis suure töövõime juures iseäralikku kosutavat toitu tarvitavad.

OVOMALTINE

on saadaval kõikides apteekides ja rohukauplustes.

Pealadud: A/S. „EPHAG“, Tallinn, Harju tän. 41 ja Narva mnt. 42. Tartus, Lille t. 1.